Anul al 55-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { In Romînia 5 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 228 Marți 23 August 1938
10 Pagini P.

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tarifuł poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

NOMENCLATURA STRĂZILOR CAPITALEI

După o dispoziție a nouii legi administrative, care prevede revizuirea nomenclaturii străzilor orașelor, Primăria Capitalei a hotărît ca o comisiune specială să se ocupe de această chestiune.

In prima sa ședință această comisiune a stabilit normele pe baza cărora va proceda la revizuirea nomenclaturii străzilor și piețelor, înlăturând numirile nepotrivite, cele de persoane, sau numai cu litere și luând în seamă mai mult tradițiile, „faptele și oamenii ce aparțin istoriei".

In această materie scopul principal este ca printr'o nomenclatură rațională și cât mai apropiată de tradiție și de cerințele locale, să se ușureze orientarea. Notăm că din pricina străzilor numeroase, a numirilor lor și a lipsei de indicatoare vizibile la capetele și întretăierea străzilor, orientarea întâmpină dificultăți chiar pentru cetățenii Capitalei.

De aceea se impune o revizuire a nomenclaturii străzilor și piețelor cât mai bine studiată spre a se putea ușura orientarea, respectându-se pe cât va fi posibil numirile vechi ce reamintesc fazele evoluției Bucureștilor dela sat, la mahalale, târg și oraș; marile drumuri istorice ce au tăiat odinioară lunca Dâmboviței în diferite direcțiuni și în jurul cărora s'a desvoltat Capitala, precum și cele istorice, sau tradiționale.

Numirile care trebue să fie păstrate sunt acelea ale fostelor sate ce s'au alipit în cursul ultimelor veacuri de București — CotrocenI, Grozăvești, Sârbi, Lupești, Slobozia, Grecii, Broșteni, Foișor, Deluța, Târca, Vitan, Izvor — care s'au transformat în mahalale și apoi s'au urbanizat. Avem apoi vechile numiri ale dealurilor ce erau acoperite de vii; ale fostelor curți domnești și boerești; ale locașurilor mânăstirești și chiar ale terenurilor virane numite „maidane", pe care s'au format mahalalele Dealul Spirei, Popa Nan, Popa Tatu, Schitu Măgureanu, Delea Veche, Delea Nouă, Tirchilești, Tabacii, Văcărești, Făgădău, — locuite în faza lor primară de țăranii ce au părăsit satele din jurul Bucureștilor, atrași de viața orășenească. Cele mai tipice mahalale au fost cele dela S.-E., — Sârbi, Dobroteasa, Vitan și Foișor, care până mai acum câțiva ani păstrau destul de bine caracterul pitoresc patriarhal rural, în opoziție violentă cu cerințele urbanistice.

A mai fost și o mahala boerească faimoasă și una dintre cele mai vechi din București — numită a Bălăceanului, situată spre apus de Sf. Gheorghe Vechi.

Numele acesta n'ar trebui să fie uitat în nomenclatura străzilor și a piețelor din acel cartier bucureștean.

Sunt apoi numirile vechilor „uliță" ale negustorilor și meseriașilor din cartierele centrale: Blănari, Băcani, Covaci, Gabroveni, Cavafi, Potcovari, Negustori, Lipscani, Șelari, Dogari, Olari, Gătănari, Fierari, Clopotari, Precupeții Vechi, Orzari, Nisipari, Birjari, ș. a., care reamintesc cartierele comerciale din trecut. Ele trebue să fie păstrate, ca și cele care privesc elementele geografice locale din trecut, — puțuri, cursuri de apă, izvoare, coline, piscuri, cum sunt:

Izvor, Puțu cu apă rece, Puțu cu plopi, Fântânei, (dela Fântâna Boului), Gârlița, Intre gârle, Piscu, Dealul Mitropoliei, Dealul Spirei ș. a. Sunt apoi numirile istorice: Radu Vodă, Mihai Vodă, Ștefan cel Mare, Șerban Vodă, Basarab, Brâncoveanu, ș. a., în strânsă legătură cu trecutul Capitalei, care, și ele, urmează să fie respectate.

Toate celelalte numiri ca: Meteor, Sapienței, Silfidelor, Vântului, Gândacilor, Palestina, Sinagoga, Sculpturii, Saul, Israelită, Spaniolă, Jignița, Francmasonă, Cazărmei, Fluerului, Spandonide, Sirenelor, Austrului, Plantelor, Sevastopol, Minotaurului, Impăcării, Orlando, Simons, Emigrantului, Profetului, Caimatei, Semicercului, Labirint, Vespasian, Cercului, Ecoului, Kiseleff, etc., trebue să fie schimbate cu prilejul revizuirii nomenclaturii tuturor arterelor de comunicații și de piețe, înlocuindu-le cu numiri mai potrivite, istorice sau locale.

Când Arcul de Triumf, ce reamintește războiul nostru pentru întregirea neamului, este situat pe cea mai frumoasă alee, nu-și mai are rost vechea numire a fostului guvernator rus al Principatelor române. Numele lui Kiseleff poate rămâne în istorie.

Noul regim al Dunărei maritime

oxo

România va exercita drepturile sale de suveranitate

Prin aranjamentul încheiat la Sinaia în ziua de 18 August a. c. între guvernele Marei Britanii, Franței și României, vechea Comisiune europeană dunăreană a fost desființată și un nou regim s'a stabilit la gurile Dunărei.

Ca să ne dăm seama de caracterul și importanța noului regim pe porțiunea Dunărei maritime, ce rezultă din dispozițiile cuprinse în aranjamentul ce s'a încheiat la Sinaia între cele trei puteri, vom reaminti împrejurările din trecut, care au impus înființarea Comisiunii europene internaționale și rezultatele ce le-a dat funcționarea sa.

Prin tratatul dela Paris din 1856, s'a înființat o Comisiune europeană dunăreană, cu misiunea de a întreprinde lucrări la gurile Dunărei pentru distrugerea obstacolelor (bancurile de nisip) ce creeau dificultăți navigațiunii. Acele lucrări urmau să fie executate și terminate în termen de doi ani, când Comisiunea europeană urma să fie desființată. Așa dar, autorii tratatului dela Paris n'au voit să creeze o comisie tehnică și administrativă permanentă, ci pe termenul limitat la doi ani. Misiunea sa a fost precisă: înlăturarea obstacolelor dela gurile marelui fluviu, provenite prin depunerile aluviunilor în cantități mari și formațiunea de bancuri de nisip, care micșorau adâncimea apei. Totuși, existența C. E. D. a fost prelungită până în 1938.

Cu toate lucrările ce le-a executat C.E.D. pe brațul Sulinei, — construirea canalului cu acelaș nume, prelungirea digurilor în mare și dragaje, — misiunea sa tehnică n'a fost adusă la îndeplinire nici după acest lung interval de timp. Cauzele sunt cunoscute și ele sunt consecințele greșelii inițiale de a canaliza brațul cel mai slab și expus împotmolirii.

Toate celelalte lucrări suplimentare, ce le-a executat C. E. D. la gura Sulinei, — prelungirea digurilor în mare și efectuarea dragajelor, — s'au dovedit zadarnice, de oarece ele n'au putut să împiedece dezvoltarea bancului de nisip care amenință să astupe această gură.

Pe de altă parte, C. E. D., prin taxele enorme ce le percepea vaselor de comerț, ca și prin diversele măsuri ce le lua ca instituție internațională investită cu puteri întinse administrative și cu dreptul de jurisdicție pe toată Dunărea maritimă dela Brăila la Sulina, a scumpit transporturile pe Dunărea maritimă, fără să fi asigurat navigațiunii condițiunile impuse de cerințele moderne și de interesele economice ale României.

Noi, în repetate rânduri, am atras atenția asupra situației anormale ce s'a creat la gurile Dunărei și am cerut, stăruitor, să se revizuească statutul Dunărei, luându-se în serioasă considerație, atât interesele generale ale României, ca stat suveran, cât și interesele navigațiunii internaționale.

Nu se mai putea îngădui existența acestui anacronism. Comisiunea europeană dunăreană, înființată în epoca navigațiunii cu pânze și când Dobrogea era în stăpânirea Turciei, nu-și mai avea rațiunea de a fi în epoca actuală, când navigațiunea pe Dunărea maritimă reclamă vase de tonaj mare și siguranță, iar România întregită, stăpână pe Dobrogea, Basarabia și gurile Dunărei, este în plin drept să-și exercite suveranitatea și jurisdicția în condițiile impuse, atât de propriile sale interese, cât și de cele ale riveranilor.

Cu prilejul discuțiilor dela Sinaia, reprezentanții celor două mari puteri amice, Marea Britanie și Franța, au recunoscut dreptul incontestabil al României de a modifica statutul Dunărei maritime, așa cum impun interesele sale și cele internaționale, după cum și România a luat în seamă cererile acestora, considerate compatibile cu drepturile sale suverane.

Prin noul regim ce s'a stabilit, Comisiunea europeană încetează de a mai exercita drepturile și puterile pe care le-a avut, pe baza actelor internaționale din trecut, asupra navigațiunii pe Dunărea maritimă și pe cele trei brațe, Chilia, Sulina și Sf. Gheorghe; portul Sulina cu rada sa sunt naționalizate; corpul de pilotaj trece asupra statului român, ca și bunurile mobile și imobile, împreună cu vasele, instalațiunile și farurile ce au aparținut fostei C. E. D. — afară de palatele sale din Sulina și Galați; iar lucrările tehnice dela îmbucătările Dunărei, ca și cele de pe porțiunea maritimă a fluviului, între Brăila și mare, vor fi de-acum înainte executate de statul român.

Acest aranjament — care va intra în vigoare după trei luni dela ratificarea sa — rămâne deschis adesiunii Italiei, ca și statelor ce vor fi admise în noua comisiune internațională.

Evident, că prin noul regim, ce s'a stabilit pe Dunărea maritimă, România și-a câștigat exercițiul drepturilor sale de suveranitate și va putea să execute lucrările tehnice reclamate de interesele sale economice și ale navigațiunii, asigurându-și o bună ieșire la mare.

In amintirea Reginei Maria

Serviciul religios pentru regina Maria în catedrala ortodoxă din Tokio, în prezența prințului Tagamatsu, a d-lui Ugaki, ministrul de externe al Japoniei și a d-lui Stoicescu, ministrul nostru la Tokio

„Acțiunea catolică" italiană
nu poate desfășura activitate cu caracter politic

Roma, 20 (Rador). — *Agenția Stefani transmite:*

D. Starace, ministru secretar general al partidului fascist, a primit azi dimineață în audiență pe președintele biroului central al „Acțiunii Catolice" italiene, cu care a avut o lungă întrevedere cu privire la raporturile dintre partidul fascist și „Acțiunea Catolică".

S'a hotărît, din ambele părți, să se respecte în totul acordurile din Decembrie 1931, pe baza cărora „Acțiunea Catolică" nu poate desfășura decât o activitate spirituală, religioasă și educativă, fără nici un caracter politic, sindical sau sportiv.

Mareșalul Pétain în vizită la sanatoriul militar din Martel-de-Janville Savoia

xxoooxx

Trei fetițe
s'au înecat într'o baltă

Satu Mare, 19 August

Eri după amiază, s'a întâmplat în comuna Ludoveni (Satu Mare), o impresionantă nenorocire, în următoarele împrejurări.

Trei fetițe, și anume Ileana Pașcalău, în vârstă de 6 ani, Ludovica Pașcalău în vârstă de 4 ani și Viorica Petruț de 6 ani, în timp ce se jucau la marginea unei bălți, malul s'a rupt cu ele și fetițele, căzând în groapă, s'au înecat.

Cadavrele celor trei fetițe au fost descoperite mai târziu.

xxoooxx

Un nou record al aviatorului Howard Hughes

New-York, 20 (Rador). — *Howard Hughes a stabilit un nou record de traversarea Statelor Unite pentru avioanele de transport, sburând cu avionul „Worldfaire New-York", faimosul avion cu care a făcut înconjurul lumii, dela Los Angelos la New-York în 10 ore 54 minute și 50 secunde.*

Avionul a sburat la o înălțime medie de 5000 metri cu o viteză medie de 370 km. pe oră.

xxoooxx

Greva hamalilor din portul Marsilia

Paris, 20 (Rador). — **In urma hotărârii hamalilor din portul Marsilia de a nu lucra ore suplimentare noaptea și Duminecă, d. Daladier, președintele consiliului de miniștri, a avut azi dimineață o lungă întrevedere cu d-nii Ramadier, ministrul muncii, Bourret, directorul portului Marsilia, Berthoin, secretar general în ministerul de interne, și Jacomet, secretar general în ministerul de război.**

Au fost examinate măsurile pe care guvernul ar putea fi chemat să le ia în cazul când hamalii persistă în atitudinea lor. Se pare că se va căuta o soluție care să evite mobilizarea industrială a portului.

xxoooxx

Se interzice
comercianților evrei din Viena să mai vândă zahăr

Viena, 20 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" transmite:

Cu începere dela 25 August comercianții evrei din Viena nu vor mai primi zahăr spre vânzare.

O ordonanță a comisarului pentru industria zahărului din Austria interzice livrarea de zahăr negustorilor evrei sau acelora care utilizează zahăr pentru prepararea diferitelor produse, ca de pildă cofetăriile.

ASPECTE SOCIALE DIN ARDEAL

ATITUDINEA FAȚĂ DE UNIFICARE

de I. AGÂRBICEANU

In decursul celor două decenii dela Unire, s'a ridicat uneori acuza că elementul intelectual românesc ardelean, sau o parte a lui, ar fi refractar unei depline unificări. Nu s'au însuflețit oamenii noștri, și nu au primit, cu brațele deschise, pe frații veniți din regat în diferite slujbe, la noi. Nu s'au împrietenit cu ei, nu au avut legături sociale decât cele strict necesare. N'au fost bucuroși să-i vadă venind și ocupând funcții la noi.

Unii au tras concluzia cu totul greșită, că noi ne-am simțit mai bine în mediul social străin, de cât în cel românesc. Ba, din când în când, s'a spus că unii dintre intelectualii ardeleni n'au dorit însuși faptul Unirii.

S'a exagerat, de sigur, în aceste aprecieri, și mai ales nu s'au căutat adevăratele motive cari au putut produce o răceală între intelectualii ardeleni și cei din regat, veniți la noi.

Cu privire la atitudinea față de însuși actul Unirii, e absurd să se insiste: toată lumea românească dela noi a fost și este cu trup și suflet pentru ea. Aceasta e o realitate istorică, și orice bănuială potrivnică ar fi cea mai grea ofensă pentru intelectualii noștri.

Cât privește atitudinea față de o desăvârșită unire sufletească, trebue stăruit asupra câtorva motive cari au putut-o încetini.

Intâiul e de ordin material, în legătură cu agonisirea unei existențe cinstite.

Indată după scurgerea lunilor de miere ale Unirii, intelectualii noștri s'au văzut prinși în brațele realității. Mulți dintre ei au fost încadrați în organizarea românească a țării. Alții au rămas ca să-și continue profesiunile libere.

(Continuare în pag. 2-a)

Insemnătatea aviației franceze

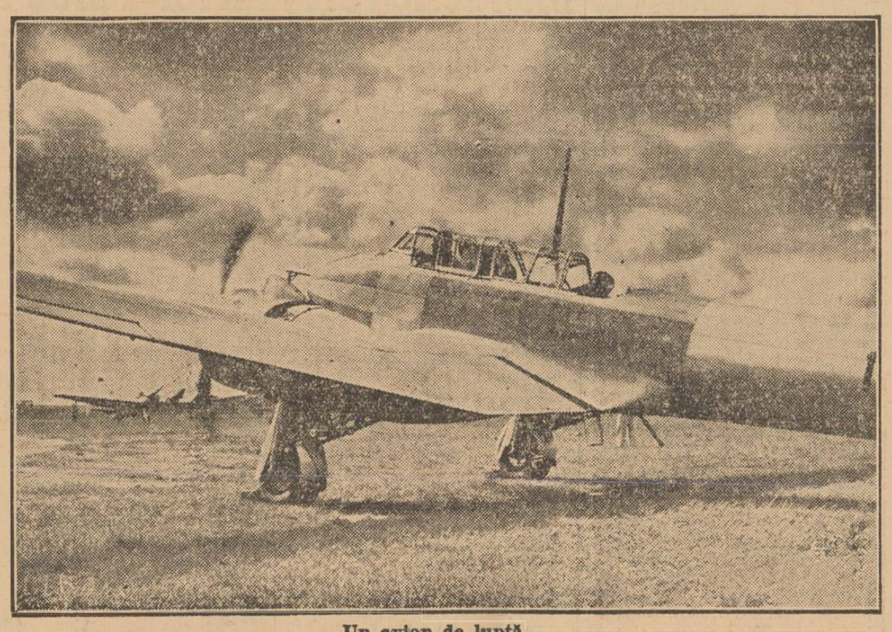

Un avion de luptă

Ca să putem judeca o armă modernă, trei elemente importante intervin: materialul, potențialul, personalul. A descompune aceste elemente, spre a înșira statistici impresionante, așa cum fac țările dictatoriale, înseamnă a falsifica faptele, căci este evident că valorile morale importante în acest domeniu, nu se pot traduce în formule matematice. Pretindem să arătăm aci că Franța, înapoiată puțin în ce privește numărul, compensează, pe de altă parte, această lacună temporară prin avantagii superioare.

MATERIALUL

Armata aerului franceză posedă o flotă de vânătoare și o flotă de bombardament.

In prima categorie se plasează:

Aparatele „Morane 405" și „406", construite în serie mare și ale căror evoluții în grup au produs senzație la Villacoublay;

Aparatele „Bloch 150", cu cari s'au făcut încercări și cari au dat rezultate remarcabile, atât din punct de vedere al calității sborului cât și al utilizării militare prin viteza lor.

Aparatele cu trei locuri ușoare, bimotoare, rapide:

1. „Potez 63", construite în serie mare, atigând o viteză de 480 km. pe oră, echipate cu motoare de 570 H. P. cu 2400 ture pe minut, dintre cari vom reproduce un model. Sunt prevăzute cu elice cu pas variabil și tren escamotabil.

Incărcătura lor totală e de 3600 kg. și raza lor de acțiune e de 1000 km.

2. Bloch 170.

3. Breguet 690.

4. Loire 20.

5. Romano 110.

Toate aceste aparate permit atacuri ziua în sbor razant sau picat, asupra unui obiectiv de dimensiuni reduse: uzină, cisterne de benzină, baraj, gară, aerodrom.

❖

In ce privește aviația de bombardament, Franța are:

Aparate Amiot 340, modelul militar al aparatului Amiot 370, cu o viteză de 500 km. pe oră, cu 1000 kg. pe bord și o rază de acțiune de 5000 km., aparat pe care maiorul Rossi a bătut la 8 Iunie 1938, trei recorduri mondiale de viteză pe 5000 km.

Aparate Le Leo 45, cu performanțe vădite egale, 520 km. pe oră, la 4000 metri, cu o încărcătură de 500-2000 kg.

❖

Deținătoare a 6 recorduri internaționale față de 6 câte au Italia și Republicile Sovietice, 4 câte are Germania, 1 cât are Anglia și 2 câte are Japonia, Franța se așează în fruntea clasamentelor națiunilor.

Trebue semnalată deasemenea valoarea armamentului aerian. Franța a fost prima țară care a dispus de un motor tun, perfect pus la punct și permițând aviatorilor să atingă mai sigur și mai departe avioanele cu cari urmau să se lupte. Numeroase țări au încercat să imite pe inginerii francezi, dar aceștia păstrează în domeniul lor un avans incontestabil.

POTENȚIALUL

O propagandă iscusită s'a aplicat metodic să discrediteze potențialul armatei franceze a aerului.

Aceste critici, puțin obiective, nu țin seamă de un fapt capital: nu e de ajuns să ai uzine; trebue să ai și materii prime. Din acest punct de vedere, Franța este privilegiată în virtutea ținutului și aliaților ei. Deasemenea este bine să repetăm că flotele aeriene, engleze și franceze asigură, în timp de război, stăpânirea mărilor.

❖

Pe de altă parte, trebue să considerăm vulnerabilitatea întreprinderilor industriale. Dacă este exact că Parisul nu este decât la o oră de sbor de granița germană, în virtutea vitezei bombardierilor actuali, nu trebue să uităm că regiunea Ruhr-ului, unde

(Continuare în pag. 2-a)

S'a prăbușit un munte în Mexic

Mexico, 20 (Rador). — **De câteva zile locuitorii din satul Huejucan, din statul Jalisco, trăiau în panică din cauza unor puternice sgomote subterane ce se auzeau în toată regiunea.**

Eri noapte un munte de peste o mie de metri, din apropierea satului s'a surpat cu sgomot asurzitor. Stânci uriașe s'au prăbușit în vale, acoperind șoselele. In numeroase locuri s'au produs crăpături adânci.

Legăturile cu satul Huejucan sunt complet întrerupte, astfel că nu se știe nimic de soarta locuitorilor lui.

3.500.000 DE FRANCI
UN REMBRANDT
S'a vândut la National Gallery din Londra

Le Matin primește din Londra știrea că ducele de Buccleuth a vândut Miercurea trecută, la National Gallery, cu 20.000 de lire sterline (3.500.000 de franci francezi sau aproape 18 milioane de lei), un Rembrandt din colecția sa personală. E vorba de un portret al Saskiei, soția maestrului olandez, pe care el a numit-o Flora pentru împrejurări.

Ducele de Buccleuth mai are un Rembrandt de foarte mare valoare: *Bătrână citind.*

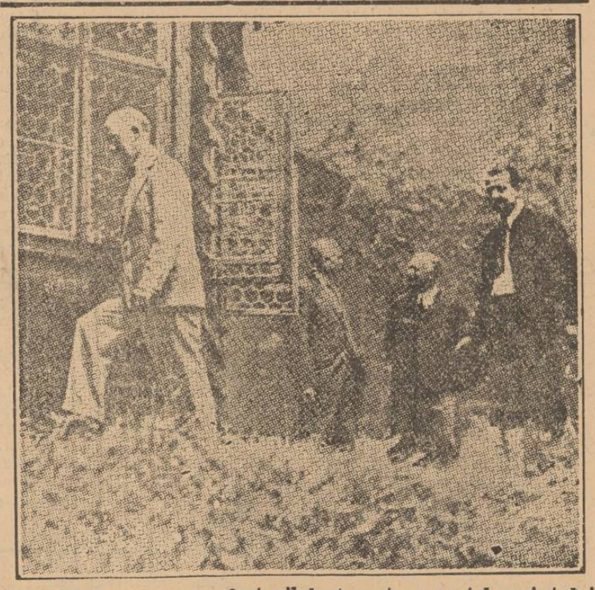

Lordul Runciman a fost zilele trecute oaspetele prințului Ulrich Kinsky

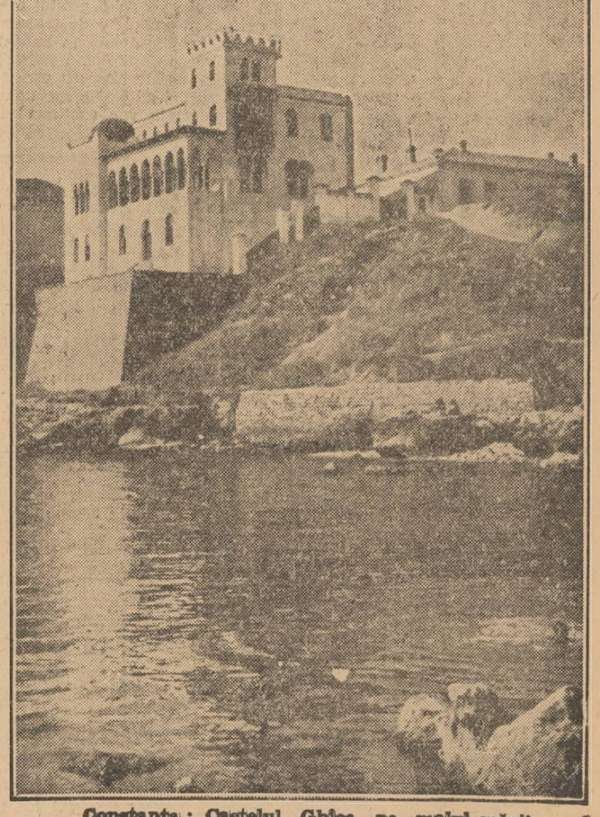

Constanța: Castelul Ghica pe malul mării